

Okudu?unu Anlama Özyeterlik Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Okudu?unu Anlama Özyeterlik Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=27467>

Özet

Okudu?unu Anlama Özyeterlik Ölçe?i, bireylerin okuma materyallerini anlama becerilerine yönelik sahip olduklar? öznel yeterlik inançlar?n? de?erlendirmek amac?yla geli?tirilmis? bir ölçektir. Ölçek, Epçaçan ve Demirel taraf?ndan 2011 y?l?nda yap?lan kapsaml? bir psikometrik çal??ma sonucunda alanyaz?na kazandı?rılm??t?r. Bu geli?tirme çal??mas?, ölçe?in yap?sal **geçerlik** ve iç tutarlılık **güvenirlik** özelliklerini ortaya koymaktadır. Ölçek, son halinde 3 alt boyuttan ve toplam 27 maddeden oluşmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Özyeterlik, Okudu?unu Anlama, Ölçek Geli?tirme, **Geçerlik**, **Güvenirlik**, Faktör Analizi, Okuma Becerisi.

Yazarlar

Cevdet Epçaçan, Özcan Demirel.

Amaç

Bu ölçe?in temel amac?, bireylerin akademik veya günlük yaşamdaki okuma görevlerini başarıyla tamamlama kapasitelerine dair kendi inançlar?n?, yani **özyeterlik** algılar?n? nicel olarak ölçmektir. Ölçek, okudu?unu anlama becerisinin bilişsel yönlerinden ziyade, bireyin bu beceriyi kullanma konusundaki motivasyonel ve güven düzeylerini saptamaya odaklanm??t?r.

Ölçek, eğitim araştırmalarında ve pedagojik uygulamalarda, öğrencilerin okuma performans?n? etkileyen psikolojik faktörleri anlamak ve bu faktörleri geli?tirmeye yönelik müdahale programlar? tasarlamak için bir tan? araç? olarak kullanılabilir.

Yap?

Ölçek, Albert Bandura'n?n sosyal bilişsel kuram?na dayanan ve bireyin belirli bir alandaki başarı beklentisini yansıtan **özyeterlik** yap?s?n? ölçmektedir. Bu bağlamda, ölçülen yap? "Okudu?unu Anlama Özyeterli?i"dir. Bu yap?, bireyin karmaşık metinleri çözümleme, ana fikirleri ç?karma ve okuduklar?n? yorumlama yeteneklerine ne kadar güvendi?ini gösterir.

Ölçe?in nihai formunda belirlenen 3 alt boyut, okudu?unu anlama sürecinin farklı aşamalar?ndaki yeterlik inançlar?n? temsil ederek, yap?n?n çok boyutlulu?unu ortaya koymaktadır.

Geçerlik

Ölçe?in psikometrik özellikleri kapsamında yapı? **geçerli?i**, aç?klay?c? faktör analizi (AFA) yöntemi kullan?larak incelenmi?tir. Bu analizler, maddelerin teorik olarak öngörülen yapı?ya uygun olarak gruplandırılmay? amaçlanmı?tır.

Faktör analizine başlamadan önce, verilerin örneklem büyüklü?üne ve korelasyon matrisinin faktör analizine uygunlu?una dair ön ko?ullar kontrol edilmi?tir. Bu kontrol, **KMO** (Kaiser-Meyer-Olkin) örneklem yeterlili?i testi ve **Bartlett Sphericity** testi ile gerçekleştirilmi? olup, elde edilen sonuçlar verilerin faktör ç?karma i?lemine uygun oldu?unu göstermi?tir.

Güvenirlik

Ölçe?in iç tutarlılık **güvenirli?i**, yaygın olarak kullanılan **Cronbach Alpha** katsay?s? ile değerlendirilmi?tir. Başlangıçta 35 maddelik taslak ölçek üzerinde yapılan analizde, faktör yükü 0.350'nin altında kalan maddeler elenmeden önce dahi Cronbach Alpha güvenilirlik katsay?s? 0.90 gibi yüksek bir değere ulaşmı?tır.

Bu yüksek katsay?, ölçe?i oluşturan maddelerin kendi aralarında yüksek düzeyde uyumlu oldu?unu ve aynı psikolojik yapı?yı ölçmekte tutarlı oldukları?n? göstermektedir. Maddelerin elenmesi sonrası nihai 27 maddelik formun güvenilirlik katsay?s?nın da yüksek düzeyde olması beklenmektedir.

Faktör Analizi

Yapılan faktör analizi, ölçe?in yapı?sal özelliklerini belirlemede merkezi bir rol oynamı?tır. İlk aşamada 35 madde ile başlanan süreç, faktör yükleri ve teorik uyum dikkate alınarak optimize edilmi? ve 8 madde ölçekten ç?karılmı?tır.

Nihai olarak, Okudu?unu Anlama Özyeterlik Ölçe?i 3 alt boyut ve 27 maddeden oluşmuştur. Bu alt boyutlar, okuma **özyeterlik** algısının farklı ve ayrı?k bile?enlerini temsil ederek, ölçe?in çok boyutlu yapı?s?n? desteklemektedir.

Araç

Test Type: Geliştirme (Development)

Format: 5'li Likert Tipi Derecelendirme. Yanıt seçenekleri ş?ekildedir: "Hiç Emin Değilim", "Çok Az Eminim", "Biraz Eminim", "Oldukça Eminim", "Tamamen Eminim".

Language Available: Türkçe

Population Group: E?itim alan?ndaki ö?renciler.

Age Group: Çal??mada spesifik ya? grubu belirtilmemi? olmakla birlikte, okudu?unu anlama becerilerinin geli?ti?i ortaokul, lise ve üniversite düzeyindeki ö?renciler için uygundur.

Population Details: Orijinal çal??man?n kat?l?mc? detaylar? referans makalede mevcuttur.

Test Methodology: Öz bildirime dayal? psikometrik ölçüm arac?.

Anahtar Kelimeler

Okuma Becerisi, Alg?, Psikometrik Özellikler, Cevdet Epçaçan, Özcan Demirel, Likert Ölçe?i, E?itim Psikolojisi.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Cevdet Epçaçan

Author ORCID Identifier: Belirtilmemi?tir.

Affiliation Email addresses: epcacan@hacettepe.edu.tr

Correspondence Address: Cevdet Epçaçan (Hacettepe Üniversitesi).

?zinler, Ücret ve Test Y?I?

Okudu?unu Anlama Özyeterlik Alg?s? Ölçe?i'nin geli?tirme ve psikometrik çal??malar? 2011 y?I?nda tamamlanm?? ve yay?mlanm??tır. Ölçe?in kullan?m? için yazar/yazarlardan izin alınmas? gerekmektedir. Ticari kullan?m veya akademik ara?t?rmalar için güncel izin ve ücret bilgileri sorumlu yazar Cevdet Epçaçan ile ileti?ime geçilerek ö?renilebilir.

Kaynaklar

Epçaçan, C. ve Demirel, Ö. (2011). Okudu?unu Anlama Özyeterlik Alg?s? Ölçe?i'nin geçerlik ve güvenilirlik çal??ması?. *Uluslararası Sosyal Ara?t?rmalar Dergisi The Journal of International Social Research*, 4(16), 120-128.

Makalenin orijinal PDF ba?lant?s?: sosyalarastirmalar.com.

Ölçe?in PDF dosyas? buradan indirilebilir: [okudugunu-anlama-ozyeterlik-olcegi-toad.pdf](#)

Okudu?unu Anlama Özyeterlik Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

Bu bölümde, ölçe?in 3 alt boyutu içeren nihai 27 maddesi yer almaktadır. Orijinal kaynak içeri?inde maddelerin tam metinleri sa?lanmad???ndan, bu k?s?m için sadece derecelendirme sistemi belirtilmi?tir:

Derecelendirme Sistemi: 5'li Likert (Hiç Emin De?ilim, Çok Az Eminim, Biraz Eminim, Oldukça Eminim, Tamamen Eminim).

Toplam Madde Say?s?: 27

Alt Boyut Say?s?: 3

ARABPSYCHOLOGY.COM